

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Για το Περιβάλλον, την Αειφορική
Γεωργία και τη Διαχείριση Υδάτων –
Επαχρησιμοποίηση Νερού και
Αποτύπωμα Άνθρακα

Περιβαλλοντική πολιτική ΕΕ

Η ΕΕ αντιμετωπίζει σύνθετα περιβαλλοντικά ζητήματα, από την κλιματική αλλαγή και την απώλεια της βιοποικιλότητας έως την εξάντληση των πόρων και τη ρύπανση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ:

- ✓ **Προφύλαξη:** όταν μια δράση ή πολιτική έχει τη δυνατότητα να προκαλέσει βλάβη στο περιβάλλον ή τη δημόσια
- ✓ **Πρόληψη:** λήψη προληπτικών μέτρων για την πρόβλεψη και την αποφυγή περιβαλλοντικών ζημιών
- ✓ **Αποκατάσταση της ρύπανσης στην πηγή:** όταν έχει ήδη προκληθεί βλάβη και λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να αποκατασταθεί
- ✓ **«ο ρυπαίνων πληρώνει»:** όταν έχει ήδη προκληθεί βλάβη, οι υπεύθυνοι για τη ρύπανση οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να την αποκαταστήσουν και να πληρώσουν τη δαπάνη.

ΧΑΡΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: Ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία: Στόχος η **μείωση 55% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου** έως το 2030

Παρατηρείται τάση συνεχούς αυστηροποίησης της νομοθεσίας και του στόχου μείωσης καθώς οι στόχοι αναθεωρήθηκαν ήδη 2 φορές από 30% μείωση σε 40% μείωση και τέλος σε 55% μείωση.

ΒΑΣΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A. Οριζόντιες Στρατηγικές

- **Βιώσιμη ανάπτυξη** – Ενσωμάτωση Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στην πολιτική της ΕΕ.
- **Βιοποικιλότητα** - Μακροπρόθεσμο σχέδιο για την προστασία της φύσης και την αντιστροφή της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων
- **Σύστημα τροφίμων** - Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο» με στόχο να καταστήσει τα συστήματα τροφίμων δίκαια, υγιεινά και φιλικά προς το περιβάλλον
- **Διεθνής συνεργασία σε περιβαλλοντικά θέματα**
- **Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και συμμετοχή του κοινού** - Πριν από την έγκριση οποιουδήποτε σχεδίου, προγράμματος ή έργου
- **Εφαρμογή, επιβολή του νόμου και εποπτεία**- επισκόπηση της **εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής**, ένα νέο εργαλείο που προορίζεται να συμβάλει στην επίτευξη της πλήρους εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ

B. Προγράμματα Δράσης

8^ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον με όραμα την εξασφάλιση ευημερίας για όλους, παραμένοντας εντός των πλανητικών ορίων.

Εθνική περιβαλλοντική πολιτική

Η Ελλάδα κάνει προσπάθειες να υιοθετήσει όλες τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που δίνονται από την ΕΕ σχετικά με το περιβάλλον ώστε να επιτύχει τους στόχους για μείωση των αερίων του θερμοκηπίου που έχουν τεθεί και στοχεύοντας μαζί με την ΕΕ σε πλήρη απανθρακοποίηση της μέχρι το 2050.

Η Ελλάδα έχει νομοθετήσει πολλές οδηγίες της ΕΕ για το περιβάλλον ώστε να εφαρμοστούν πιο άμεσα.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΣΤΟΧΟΣ

Η δημιουργία πλαισίου για τη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας, της κλιματικής ανθεκτικότητας της χώρας και της σταδιακής μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα έως το έτος 2050. Ανάπτυξη τομεακών μέτρων για επίτευξη της ανθρακικής ουδετερότητας

ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

- Παραγωγή Ηλεκτρικής ενέργειας
- Οχήματα Μηδενικών εκπομπών
- Μείωση εκπομπών από τα κτίρια, τις εγκαταστάσεις και από επιχειρήσεις
- Δημοτικά Σχέδια μείωσης εκπομπών
- Μετάβαση νησιών στην κλιματική ουδετερότητα
- Θεσμοί διακυβέρνησης

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

Πλήθος επιχειρήσεων υποχρεούνται σε καταγραφή και παρακολούθηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με στόχο την μείωση τους και σύνταξη εκθέσεων ανθρακικού αποτυπώματος παρουσιάζοντας τις δράσεις που θα ακολουθήσουν για τη μείωση των εκπομπών, σε ετήσια βάση.

CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING DIRECTIVE

Η νέα Ευρωπαϊκή Οδηγία για την Εταιρική Αναφορά Βιωσιμότητας (CSRD) σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της διαφάνειας και της λογοδοσίας των επιχειρήσεων σε θέματα βιωσιμότητας.

Εισάγει αυστηρές και λεπτομερείς απαιτήσεις και ζητά από τις επιχειρήσεις να καταγράφουν δείκτες βιωσιμότητας σε περιβαλλοντικό, κοινωνικό και διοικητικό επίπεδο

Οι εταιρίες καλούνται ενσωματώσουν ουσιαστικές πληροφορίες από όλη την αλυσίδα αξίας τους και να διασφαλίσουν την αξιοπιστία των μη χρηματοοικονομικών τους πληροφοριών.

Βιώσιμη γεωργία στην ΕΕ

ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ΚΓΠ 2023-27 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2023 με σκοπό τη στήριξη προς τους γεωργούς και τους ενδιαφερόμενους φορείς της υπαίθρου στις 27 χώρες της ΕΕ. Η ΚΓΠ συμβάλει σημαντικά στις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα.

ΣΤΟΧΟΙ

- ✓ Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
- ✓ Προστασία των φυσικών πόρων,
- ✓ Ενίσχυση της βιοποικιλότητας.

ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕΣΩ:

- ✓ Στήριξη βιολογικής γεωργίας
- ✓ Υπεύθυνη διαχείριση εισροών

Στο πλαίσιο πρόκειται να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την επίτευξη ενός οικολογικού και βιώσιμου γεωργικού συστήματος στην ΕΕ, όπως:

- ❖ Απλουστευμένη, ευέλικτη και στοχευμένη προσέγγιση,
- ❖ Αυστηρότερες περιβαλλοντικές προϋποθέσεις και πρότυπα που πρέπει να πληρούν οι γεωργοί,
- ❖ Διευρυμένο σύνολο προαιρετικών περιβαλλοντικών δράσεων που θα διατίθενται στους γεωργούς μέσω οικολογικών προγραμμάτων και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

- ✓ **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ)** παρέχει άμεση βοήθεια χρηματοδοτώντας μέτρα στήριξης της αγοράς
- ✓ **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)** χρηματοδοτεί την αγροτική ανάπτυξη.
- ✓ Η διαχείριση των πληρωμών πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο από κάθε χώρα της ΕΕ.

Βιώσιμη γεωργία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα υποστηρίζει τη στρατηγική σημασία της ανάπτυξης μιας βιώσιμης γεωργίας, η οποία θα είναι περισσότερο καινοτόμος, απλούστερη και αποτελεσματικότερη.

Η επαρκής χρηματοδότηση της ΚΑΠ είναι το μέσον για να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη τις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, όπως :

- η επισιτιστική ασφάλεια,
- η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της,
- η ηλικιακή ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού,
- η βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών,
- η παγκοσμιοποίηση,
- η ενίσχυση της θέσης των γεωργών στη διατροφική αλυσίδα και
- η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η αύξηση της παραγωγικότητας, επιτυγχάνεται με υιοθέτηση αειφορικών μεθόδων, αντιμετωπίζοντας τις σύγχρονες περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Η ψηφιακή στρατηγική για τον αγροδιατροφικό τομέα προσβλέπει στην αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών στους τρεις βασικούς άξονες:

- Γεωργία
- Κτηνοτροφία
- Αλιεία

Κάθε προϊόν ακολουθεί πορεία παραγωγής, μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας, διακίνησης και τελικής διάθεσης.

23 ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ

12
Έργα σε εξέλιξη

Διαχείριση υδάτων & Επαναχρησιμοποίηση νερού στην ΕΕ

ΣΤΟΧΟΣ

Διασφάλιση της πρόσβασης σε νερό καλής ποιότητας σε επαρκείς ποσότητες για όλους τους Ευρωπαίους, τους οικονομικούς τομείς και το περιβάλλον, και να διαφύλαξη της καλής κατάστασης όλων των υδάτινων όγκων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕΣΩ

Η ΕΕ διαθέτει από τις αρχές του έτους 2000 μια νέα πολιτική για τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Βασικό εργαλείο προώθησης της νέας πολιτικής είναι η Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ. Η Οδηγία στοχεύει στην ολοκληρωμένη διαχείριση του νερού με στόχο την επίτευξη της αειφορίας.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΑΓΚΗ

Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ποσότητα και την ποιότητα των υδάτων → Απαραίτητη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, και προώθηση της επαναχρησιμοποίησης του νερού για γεωργική άρδευση.

Ως πρώτο βήμα, το Κοινοβούλιο, μαζί με το Συμβούλιο, εξέδωσε κανονισμό για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2023.

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΡΟΥ

Με αρκετές χώρες της ΕΕ να πλήττονται όλο και περισσότερο από ξηρασίες, η επαναχρησιμοποίηση των υδάτων από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση της λειψυδρίας.

Η Επαναχρησιμοποίηση υδάτων στηρίζει την προσαρμογή και τον μετριασμό καθώς:

- εξασφαλίζει μια ασφαλή και προβλέψιμη πηγή νερού,
- μειώνει την πίεση στα υδατικά συστήματα
- ενισχύει την ικανότητα της ΕΕ να προσαρμόζεται στην κλιματική αλλαγή.
- παρατείνει τον κύκλο ζωής του νερού, διατηρώντας έτσι τους υδατικούς πόρους.

- **11% των Ευρωπαίων πλήττεται από λειψυδρία**
- **Σήμερα επαναχρησιμοποιείται 1 δις m³ νερού ετησίως**
- **Υπάρχει δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης 6 φορές περισσότερου νερού σε σχέση με σήμερα**

Διαχείριση υδάτων & Επαναχρησιμοποίηση νερού στην Ελλάδα

Η αύξηση των πιέσεων στο υδατικό περιβάλλον καθιστά αναγκαία την εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών ανάπτυξης και διαχείρισης των υδατικών πόρων, μέσω σχεδιασμού, υλοποίησης και βέλτιστης λειτουργίας έργων υποδομής και παρεμβάσεων διαχείρισης τόσο της προσφοράς όσο και της ζήτησης, πχ. μέσω μέτρων εξοικονόμησης και επαναχρησιμοποίησης του νερού.

Κεντρικός άξονα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Μετάβαση στην κυκλική οικονομία, δηλαδή σε ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης με βάση την επαναχρησιμοποίηση του νερού

ΟΦΕΛΗ

- ✓ Δημιουργία νέων ευκαιριών για ανάπτυξη,
- ✓ Μεγαλύτερη δυνητική αξία των φυσικών πόρων,
- ✓ Μετάβαση σε μια πιο ανταγωνιστική οικονομία,
- ✓ Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Επαναχρησιμοποίηση ανακτημένου νερού - Κοινή Υπουργική Απόφαση 145116/2011 (ΦΕΚ Β 354)

Η επαναχρησιμοποίηση λυμάτων απαιτεί έναν ολοκληρωμένο και ορθολογικό σχεδιασμό, που λαμβάνει υπόψη τους ενδεχόμενους κινδύνους και περιορισμούς.